

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Nīderlandes 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/18)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Nīderlande bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu")⁽³⁾.
- (2) Ņemot vērā to, ka Nīderlande ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Nīderlandei būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikumu par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

⁽³⁾ OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

- (3) 2017. gada ziņojums par Nīderlandi tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Nīderlandes panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Nīderlandes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze lika secināt, ka Nīderlandei ir makroekonomikas nelīdzsvarotība. No eurozonas dalībvalstīm Nīderlandē ir vislielākais tekošā konta pārpalikuma trīs gadu vidējais rādītājs IKP izteiksmē. Šis pārpalikums norāda uz to, ka resursu piešķiršana nav optimāla un ir iespējams panākt lielāku izaugsmi un labklājību. Mājsaimniecību neto ienākumiem slogu uzliek augstais obligāto maksājumu īpatsvars. Privātā sektora parādu līmenis – jo īpaši mājsaimniecību hipotekāro kredītu parādu līmenis – ir augsts. Mājsaimniecību garās bilances palielina to neaizsargātību pret finanšu satricinājumiem. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Nīderlandes ekonomiku un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmību – arī uz ekonomisko un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.
- (4) Nīderlande 2017. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Nīderlande šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno palielināt vispārējās valdības budžeta pārpalikumu, proti, no 0,5 % no IKP 2017. gadā līdz 1,3 % no IKP 2020. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu tiek prognozēts, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā samazināsies līdz 58,5 %, proti, tā būs mazāka par Līgumā noteikto atsauces vērtību – 60 % no IKP. Valdība plāno arī turpmāku valdības parāda attiecības pret IKP samazinājumu līdz 49,3 % 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance pieaugs no pārpalikuma 0,2 % apmērā no IKP 2017. gadā līdz 0,4 % no IKP 2018. gadā, pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds turpinās stabili samazināties, kļūstot mazāks par apjomu, ko paredz noteikums par parādu. Kopumā Padome uzskata: ir paredzams, ka Nīderlande 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Taču tajā pašā laikā, ievērojot vidēja termiņa budžeta mērķi, ir iespējams atbalstīt potenciālo izaugsmi un iekšzemes pieprasījumu, izmantojot fiskālo un strukturālo politiku, tostarp investīcijas pētniecībā un izstrādē, un – arī saistībā ar pastāvīgo ārējo nelīdzsvarotību – radot apstākļus lielākam reālo algu pieaugumam.
- (7) Neseno nodarbinātības pieaugumu var lielā mērā attiecināt uz pašnodarbināto personu un to personu pieaugošo skaitu, kuri strādā, pamatojoties uz pagaidu līgumiem. Tas, ka ir liela un arvien pieaugoša pagaidu līgumu procentuālā attiecība un strauji pieaug to pašnodarbināto personu skaits, kurām nav darbinieku, ir izskaidrojams ar lielām atšķirībām starp piemērojamajiem darba tiesību noteikumiem, darba aizsardzību, kā arī atšķirībām nodokļu un sociālā nodrošinājuma likumos. Lai gan ir veikti daži pasākumi, daži no šiem faktoriem joprojām rada finansiālu stimulu darba ņēmējiem sākt strādāt pašnodarbinātā statusā vai veicina viņu pieņemšanu darbā ar pagaidu līgumu. Tam var būt īpaši kropļojoša ietekme uz darba tirgus perifēriju, un, iespējams, tas ir veicinājis pašlaik vērojamo reālo algu kopējā pieauguma palēnināšanos. Pašnodarbinātās personas biežāk ir nepietiekami apdrošinātas pret invaliditāti, bezdarbu un novecošanu. Ilgtermiņā tas varētu ietekmēt sociālā nodrošinājuma sistēmas stabilitāti.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

Pasākumu īstenošana fiktīvas pašnodarbinātības apkarošana ir atlikta līdz 2018. gadam. Migrantu izcelsmes personu nodarbinātības stāvoklis joprojām ir nozīmīga problēma. Ārpus ES dzimušu migrantu nodarbinātības līmenis ir par 20 procentpunktiem zemāks nekā Nīderlandē dzimušu personu nodarbinātības līmenis, un tikai neliela daļa no šīs starpības ir skaidrojama ar vecuma un izglītības līmeņa atšķirībām.

- (8) Mājsaimniecību uzkrājumu līmenis pēdējos gados ir palielinājies – daļēji tas ir skaidrojams ar to, ka ir pieauguši uzkrājumi otrā līmeņa pensiju sistēmā (obligātas privātās papildu shēmas), ko ir veicinājuši regulatīvā vide. Piemērots izmaksu un risku sadalījums paaudžu ietvaros un starp paaudzēm papildus pieņemtajiem noteikumiem par indeksāciju un finanšu rezervēm (finanšu novērtējuma sistēma) palīdzētu mājsaimniecībām to finanšu līdzekļus iedalīt vairāk uz izaugsmi vērstos veidos. Valdība paziņoja par savu nodomu būtiski reformēt otrā līmeņa pensiju sistēmu, lai uzlabotu tvērumu un izveidotu pārredzamāku, elastīgāku un aktuāri taisnīgāku sistēmu.
- (9) Elastības trūkums un kropļojoši stimuli, kas ir izveidojušies gadu desmitos, ietekmē mājokļu finansēšanas un sektorālo ietaupījumu modeļus. Mājsaimniecību tendenci hipotekāro kredītu bruto parādu nodrošināt ar mājokļu līdzekļiem lielā mērā izskaidro ilgu laiku pastāvošie fiskālie stimuli, jo īpaši nodokļu atskaitījumi par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem pilnā apmērā. Neraugoties uz ekonomikas atlabšanas pastiprināšanos, kopš 2012. gada šajā sakarā nav veikti nekādi turpmāki pasākumi.
- (10) Krīzes laikā investīcijas ievērojami samazinājās, un kopš tā laika tās ir atjaunojušās tikai daļēji. Nepilnības visas ekonomikas mēroga investīcijās, šķiet, ir ļoti cikliskas, un tās veicināja lejupslīde mājokļu tirgū, kā arī fiskālās konsolidācijas pasākumi. Lai gan šķēršļi investīcijām šķiet nelieli, procedūras būvatļauju saņemšanai ir samērā ilgas. Zems investīciju līmenis atjaunojamo energoresursu jomā, šķiet, ir saistīts ar iepriekšējo tirgus dinamiku, tirgus nenoteiktību un regulatīvajiem faktoriem. Publiskie un privātie pētniecības un izstrādes izdevumi salīdzinājumā ar dalībvalstīm, kas sasniegušas vislabākos rezultātus, ir nelieli, ņemot vērā izglītības līmeni, akadēmiskos sasniegumus un ekonomikas attīstības līmeni. Valdības izdevumi šajā jomā kopš 2014. gada stagnē, savukārt privātie pētniecības un izstrādes izdevumi joprojām ir nelieli. Saistībā ar attiecīgo Padomes 2016. gada ieteikumu nav panākts progress.
- (11) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Nīderlandes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Nīderlandei adresētajiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Nīderlandē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (12) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu un uzskata ⁽¹⁾, ka ir sagaidāms, ka Nīderlande ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,
- (13) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas ir izstrādāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti turpmāk 1. un 2. ieteikumā Nīderlandei,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai veicinātu potenciālo izaugsmi un iekšzemes pieprasījumu, tostarp investīcijas pētniecībā un izstrādē. Veikt pasākumus, lai samazinātu atlikušos izkropļojumus mājokļu tirgū un mājsaimniecību stimulus aizņemties, jo īpaši samazinot nodokļu atskaitījumus par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem.

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

2. Novērst atlikušos šķēršļus darbinieku pieņemšanai darbā ar pastāvīgiem līgumiem. Novērst pašnodarbināto personu, kurām nav darbinieku, lielo pieaugumu, tostarp samazinot nodokļa izkropļojumus, kas veicina pašnodarbinātību, neapdraudot uzņēmējdarbību, un sekmējot pašnodarbināto personu piekļuvi cenas ziņā pieejamai sociālajai aizsardzībai. Pamatojoties uz jau sākto plašo sagatavošanas procesu, palielināt otrā līmeņa pensiju sistēmas pārredzamību, starppaaudžu taisnīgumu un noturību pret satricinājumiem. Radīt apstākļus lielāka reālo algu pieauguma veicināšanai, ievērojot sociālo partneru lomu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TŌNISTE
